

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Štefana Harabina a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. augusta 2016 v Bratislave v trestnej veci obvinenej **Ing. I. M.** pre prečin nepriamej korupcie podľa 336 ods. 2 Tr. zák., o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu samosudcu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 15. júna 2016, sp. zn. BB-3T 14/2016, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky predložil Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku návrh na schválenie dohody o vine a treste, ktorou sa obvinená Ing. I. M. uznáva za vinnú zo spáchania prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 14. júna 2015 na Železničnej stanici v K. odovzdala A. N. peňažnú sumu vo výške 8.000,- Eur a dňa 21. júna 2015 na presne nezistenom mieste v K. po osobe L. J. zaslala a odovzdala A. N. peňažnú sumu vo výške 4.000,- Eur, za to, aby A. N. prostredníctvom MUDr. L. S. pôsobil na výkon právomoci osoby rozhodujúcej o prijatí uchádzača na štúdium na L., a to v súvislosti s úspešným prijatím jej dcéry E. M., nar. X. na štúdium na L.

Za tento trestný čin mal byť obvinenej podľa § 336 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák. s poukazom na § 36 písm. j/, písm. l/, písm. n/ Tr. zák., § 56 ods. 2 Tr. zák. uložený peňažný trest vo výške 160,- Eur. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, mal jej byť uložený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 1 mesiac.

Samosudca špecializovaného trestného súdu podľa § 331 ods. 1 písm. b/ Tr. por. návrh dohody o vine a treste medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinenou Ing. I. M. uznesením zo dňa 15. júna 2016 sp. zn. BB-3T 14/2016 odmietol, pretože navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná.

Proti uvedenému uzneseniu podal sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Nesúhlasil s argumentáciou špecializovaného trestného súdu, ktorý považoval uloženie samostatného peňažného trestu vo výške 160,- Eur za nedostatočný. V tejto súvislosti prokurátor poukázal na to, že v konaní o dohode o vine a treste boli zvažované okolnosti uvedené v § 34 ods. 4 Tr. zák., pričom má za to, že aj takýto trest vytvorí podmienky na výchovu obvinenej, aby v budúcnosti viedla riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov. Poukázal na to, že u obvinenej prichádzali do úvahy tri poľahčujúce okolnosti v zmysle § 36 písm. j/, písm. l/, písm. n/ Tr. zák., ktoré bolo treba pri určovaní výšky trestu zohľadniť.

Súčasne prokurátor dôvodil, že u obvinenej sa jednalo o ojedinelé vybočenie z riadneho života, doposiaľ nebola súdne trestaná a nedopustila sa ani žiadneho priestupku. Je riadne zamestnaná a má mesačný príjem 550,- Eur. Je samoživiteľkou dieťaťa, ktoré je študentom vysokej školy a s poukazom na tieto okolnosti by bol peňažný trest v tisícoch eur, podľa názoru sťažovateľa likvidačný. Výška úplatku bola určená inou osobou a časť z nej si musela požičať. Účelom úplatku malo byť dosiahnutie prijatia jej dcéry na vysokú školu, ktorá v konečnom dôsledku splnila pri prijímacom pohovore požiadavky školy. Za napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti možno považovať svedectvo obvinenej v rámci trestného stíhania A. N., ako osoby, ktorá prevzala peňažnú sumu, aby prostredníctvom inej osoby vybavil prijatie na vysokoškolské štúdium.

Vzhľadom na uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica a prikázal uvedenému súdu, aby znova konal a rozhodol.

Najvyšší súd, ako súd rozhodujúci o sťažnosti, primárne zistil, že sťažnosť je prípustná (§ 185 ods. 2, § 331 ods. 3 Tr. por.), že bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 ods. 1 Tr. por.), zároveň však dospel k záveru, že táto nie je dôvodná.

Podľa § 331 ods. 1 písm. b/ Tr. por. návrh dohody o vine a treste na súde preskúma predseda senátu a podľa jeho obsahu a podľa obsahu spisu návrh dohody o vine a treste odmietne, ak zistí závažné porušenie procesných predpisov, najmä porušenie práva na obhajobu, alebo ak navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná.

Zrejme neprimeraným návrhom dohody je taký návrh, ktorý nezodpovedá zásadám ukladania trestov (§ 34 Tr. zák., prípadne § 39 ods. 1 a ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a pod.).

Podľa § 336 ods. 2 Tr. zák. kto priamo alebo cez sprostredkovateľa inému sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 332, 333 alebo 334, alebo za to, že tak už urobil, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Základná funkcia trestu je teda represívna (zabránenie v nožnej trestnej činnosti), popri ktorej do popredia vystupuje aj výchovná funkcia tak vo vzťahu k páchatel'ovi (individuálna prevencia), ako aj jeho prostredníctvom na ostatných občanov – potenciálnych páchatel'ov (generálna prevencia).

Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. peňažný trest môže súd uložiť od 160,- Eur do 331 930,- Eur páchatel'ovi úmyselného trestného činu, ktorým získal, alebo sa snažil získať majetkový prospech. Podľa § 56 ods. 2 Tr. zák. bez splnenia podmienok uvedených v odseku 1 môže súd peňažný trest uložiť, ak ho ukladá za prečin a vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a možnosť nápravy páchatel'a trest odňatia slobody neukladá.

V tejto súvislosti sa Najvyšší súd Slovenskej republiky priklonil k záverom Špecializovaného trestného súdu, ktorý správne poukázal na to, že dohodnutý trest nie je uložený v súlade so zákonom, najmä s ustanovením § 34 ods. 1 Tr. zák., nakoľko je neprimerane mierny. Vzhľadom na okolnosti prípadu i konanie obvinenej, uloženie peňažného trestu vo výške 160,- Eur, v najnižšie možnej výške, akú zákon pripúšťa nespĺňa v danom prípade účel trestu predpokladaný týmto ustanovením.

Zo skutkovej vety, ako aj z konania obvinenej, ku ktorému sa priznala vyplýva, že úplatok poskytla inej osobe, aby táto osoba pôsobila na výkon právomoci osoby rozhodujúcej o prijatí uchádzača na štúdium na vysokej škole. Tým naplnila podmienky uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 Tr. zák.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že samosudca odmietol návrh dohody o vine a treste preto, lebo navrhovanú dohodu o vine a treste považoval za zrejme neprimeranú. Dôvodil najmä tým, že navrhovaný peňažný trest vo výške 160,- Eur nezodpovedá zásadám ukladania trestov uvedených v § 34 Tr. zák. ako ani povaha spáchaného prečinu a okolnostiam jeho spáchania.

V posudzovanej veci podľa názoru najvyššieho súdu na jednej strane je potrebné zohľadniť, že obvinená sa k spáchaniu skutku, pre ktorý je trestne stíhaná priznala a jeho spáchanie úprimne oľutovala, ako aj, že pred jeho spáchaním viedla riadny život, teda poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j/ a l/ Tr. zák. Pokiaľ sa týka ďalšej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n/ Tr. zák. (napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti) sa najvyšší súd stotožňuje s argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého uznesenia bez potreby túto opakovať. Je dôvodné predpokladať tiež, že u obvinenej sa jedná skutočne len o ojedinelé vybočenie z medzí inak riadneho života.

Na druhej strane najvyšší súd považuje za potrebné akcentovať najmä dva aspekty významné z hľadiska ukladania proporcionálne adekvátnej sankcie. Aspekt typovej závažnosti trestného činu a jednak všetky individuálne okolnosti jeho spáchania, nevynímajúc jeho individualizáciu aj z hľadiska pomerov osoby páchatelky. Na všetky tieto aspekty samosudca súdu prvého stupňa správne poukázal a najvyšší súd sa s jeho odôvodňujúcou argumentáciou stotožnil.

Obvinená sa mala dopustiť korupčného konania (vo forme nepriamej korupcie), v podstate tak, že odovzdala peňažnú sumu v celkovej výške 12 000,- Eur inej osobe, ktorá mala prostredníctvom ďalšej osoby pôsobiť na výkon právomoci osoby rozhodujúcej o prijatí uchádzača (dcéry obvinenej) na vysokoškolské štúdium.

Vo všeobecnosti korupcia v akejkol'vek podobe predstavuje závažný spoločenský a ekonomický problém, ktorý ovplyvňuje tak kvalitu života občanov, ako aj kvalitu hospodárskeho rozvoja štátu. Je teda nevyhnutné, aby dochádzalo k zužovaniu priestoru pre korupčné konanie vo všetkých spoločenských oblastiach. V boji proti korupcii, pri presadzovaní nulovej tolerancie zohrávajú významnú úlohu justičné orgány a osobitne potom súdna moc pri spravodlivom rozhodovaní vo veciach korupčných deliktov a pri zlepšovaní lepšej vynútiteľnosti práva v trestnoprávnej oblasti.

Pri opise jednej z podstatných črt prečinu, ktorého sa mala obvinená Ing. I. M. dopustiť je výška odovzdaného úplatku, predstavujúca relatívne vysokú sumu finančných prostriedkov a z tohto hľadiska sa peňažný trest uložený v minimálnej výške 160,- Eur javí ako neprimerane nízky.

Najvyšší súd zdieľa názor, že uloženie peňažného trestu ako trestu samostatného by v posudzovanom prípade mohlo správne zapadnúť do spektra všetkých zákonných zásad ukladania trestu (§ 34 Tr. zák.), avšak len za predpokladu, že trest bude uložený vo výške primeranej závažnosti spáchaného prečinu, výške odovzdaného úplatku a samozrejme s prihliadnutím aj na výšku príjmu resp. majetkové pomery obvinenej, tak aby bolo reálne jeho vymoženie. Najvyšší súd tu nemá na mysli uloženie „likvidačného“ trestu vo výške v tisícoch Eur (tak ako to naznačil prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry v odôvodnení sťažnosti), ale uloženie trestu rozhodne vyššieho ako je trest rovnajúci sa peňažnému trestu na samej spodnej hranici zákonom stanoveného rozpätia trestnej sadzby

(§ 56 ods. 1 Tr. zák.).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nie je dôvodná, a preto ju postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c/ zamietol.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave dňa 23. augusta 2016

JUDr. Pavol F a r k a š, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová